

Javítani kell nemzeti marketingünkön

Az elkövetkező időszakban létre kell hozni egy olyan erős magyar élelmiszerláncot, amiben a termelők és feldolgozók is érdekeltek – szögezte le Jakab István, az Országgyűlés alelnöke. A Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek elnöke határozottan visszautasítja, mikor az ellenzékiek a vidéki emberek tisztességét, becsületességét, szívós munkáját megkérdőjelezzik, tudását, képességeit kétségbe vonják.

A Magosz tagjai vidéken élnek. Mi a véleménye arról, hogy balliberális megmondóemberek azt hangoztatják, hogy a vidékiek tudatlanok, nem kellően informáltak, könnyen megvezethetőek, s ezért nyertek a kormánypártok?

–Sokat elárul a baloldali pártokról, hogy szavakban féltik a magyar agráriumot a kormánytól, minősíthetetlen hangnemben beszélnek a vidéken élőkről, de egyetlen egy tagot sem delegáltak az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságába. Határozottan visszautasítom, mikor a vidéki emberek tisztességét, becsületességét, szívós munkáját megkérdőjelezzik, tudását, képességeit kétségbe vonják. Országunk tartópillére korábban is a magyar parasztság volt, ahogy jelenleg is az, és az lesz a jövőben is. A magyar parasztság világszínvonalon termel, Európában a legegészségesebb élelmiszert teszi az asztalra, ismeri és megéli a hagyományait, megőrzi a tradíciókat, az ország megtartásában oroszlánrészt vállal – mindezért hatalmas áldozatokat hozva.

Mivel tudja alátámasztani azt, hogy a magyar parasztság világszínvonalon, a legegészségesebb termékeket termeli? Hiszen sokak szerint mindez lózung.

–Ha valakinek az lózung, hogy a világon csemegekukoricában a második legnagyobb előállítók vagyunk, hogy a mai napig vetőmag-termesztésben, előállításban Európában élen járunk, az tudatlan, vagy hamisat állít. Ha valaki megnézi, hogy milyen színvonalú a magyar tejtermelés, s annak laktációs átlaga, milyen minőségű gabonát termesztünk, nemzetközi összehasonlításban milyen minőségűek a magyar borok – főleg a Tokaji Aszú –, a húsipari termékek, ha bárki követte a jogalkotást, és tudja, mit jelent az, hogy Alaptörvényünkben szerepel a genetikailag módosított organizmusok köztermesztésben való tiltása, akkor az illető gondolja végig, igazat mondtam vagy tévedtem. Az eredményeinket kétségbe vonók pedig vegyék tudomásul, hogy míg 2010-ben 5,8 milliárd eurót tett ki a magyar agrár-élelmiszeripari export, addig 2017-ben 8 milliárdot. Továbbá; 2017-ben 70 ezerrel dolgoztak többen összesen a hazai mezőgazdaságban és élelmiszeriparban, mint 2010-ben. Csak a mezőgazdasági termelésben közel 50 ezer fővel emelkedett a dolgozók száma. Tehát egyértelmű a fejlődés, ahogy az is, hogy még van min javítani.

Minek tudhatók be ezek az eredmények, a keleti- és déli nyitás politikájának? S bizonyára még jobban teljesítettünk volna ezen a téren, ha nem lenne az orosz embargó.

–Az orosz embargó éppen az unió tagállamainak ártott a legtöbbet. Így Magyarországnak is. Az orosz gazdálkodók – köszönik szépen – most jól érzik magukat, mert felgyorsult náluk a fejlődés, jelentős forrásokkal támogatta államuk a mezőgazdaság és élelmiszeripar fejlesztését. Tavaly decemberben Moszkvában találkoztam az orosz gazda-érdekképviselő elnökével, aki

tájékoztatót a fejlesztésekről. Azt is közölte, hogy köszönik az embargót, mert anélkül, önjelöltől nem tudtak volna ilyen méretű forrást kieszközölni az ágazat fejlesztésére. Nem kerülöm meg az eredményeinkkel kapcsolatos kérdésére a választ. Azoknak a termékeknek a kiszállítását, amiket az embargó nem tilt, növeltük Oroszországba. Tény, hogy a keleti és a déli nyitás jelentősen hozzájárult az exportnöveléshez, de ami lényegesebb: nem elsősorban az export volumene nőtt, hanem a hozzáadott érték, a feldolgozottság foka is emelkedett – ennek eredménye a jóval nagyobb árbevétel. Hiszen sokkal nagyobb volt a termékekben az innováció.

Említette a magyar tejtermelés színvonalát. Mégis azt látom a boltokban, hogy a vásárlók többsége árérzékeny. Inkább megveszi olcsóbban a külföldi sajtót, tejet, túrót, mint a magyart. Emlékszem egy régi 1992-es szlogenre: „munkahelyed védelmében vásárolj magyar árut!” Miként lehetne sokkal jobban reklámozni a magyar termékeket?

–Ha tetszik, ha nem, tudomásul kell venni, hogy az EU-ban az áruk szabad mozgása engedélyezett, s a fogyasztó dönt, melyiket veszi le a polcról. Hosszú időbe telik, míg a fogyasztók érzékelik azt, hogy ami ma olcsóbb, azt veszik meg magasabb áron. Mert az a gyengébb minőségű, hamarabb tönkremegy, nem igazán hasznosul, így egy része a kukába kerül. Ráadásul a multi áruházláncokon keresztül bekerülő élelmiszerek gyakran annyira gyenge minőségűek, hogy szinte ártalmasok egészségünkre. Ezért a kormányzat szigorúan ellenőrzi a termékeket. A híradásokban lehet arról olvasni, hallani, milyen s mekkora mennyiségű terméket vontak ki a forgalomból. Legutóbb rovarirtószert mutattak ki a külföldi tojásban. A különböző olcsó tejtermékeknek pedig nem csak az élvezeti, hanem a tápértéke is lényegesen gyengébb. Ezzel magunkat csapjuk be. Tehát javítani kell nemzeti marketingünkön, a fogyasztók tájékoztatásán, és az elkövetkező időszakban létre kell hozni egy új, erős magyar élelmiszerláncot, olyat, amiben a termelők és a feldolgozók is érdekeltek.

Tagadhatatlan, hogy az informatika berobbant az agráriumba is. Mennyire lényeges a precíziós gazdálkodás hazai elterjesztése? Tehát annak a gazdálkodási formának, amely mérhető

információkon alapul, s ahol a hagyományos termesztési eljárásokat térbeli információkkal kapcsoljuk össze.

–Ahhoz, hogy a gazda egy adott területen elérje az elvárható hozamot, azonos és jó minőségben, olyan körülményeket kell teremtenie, hogy a növény egyformán fejlődjön. Ehhez ismernie kell az adott terület tápanyag-ellátottságát. Ahol nincs elegendő tápanyag, oda annyit juttasson ki, ami az ott termesztett növények számára optimálisan rendelkezésre áll. Ezért olyan precíziós technikát alkalmazzon, ahol a növények számára mindenhol, egységesen azonos mennyiségben áll elegendő tápanyag rendelkezésre. Lényeges a növényvédelem, ezért csak ott, akkor és olyan mennyiségben juttasson ki növényvédő szert, amilyen mértékben a növény állapota megköveteli. Mindez egységes, jó minőségű árualap előállítását teszi lehetővé költség- és környezetkímélő módon. Ezért lényeges a digitális háttér. A rendszer által a gazdálkodó pontosan tudja, hogy milyen a talaj tápanyag-ellátottsága, nedvessége, hőmérséklete, azt, hogy a növény igényeinek mindez mennyire megfelelő, sőt azt is, mikor és milyen formában szükséges öntözni.

A gazdák maguk döntenek arról, hogy alkalmazzák-e ezt a gazdálkodási formát?

–Többen azt hiszik, ha a kormány a precíziós technológia mellett döntött, akkor azt minden hektárra ki akarjuk terjeszteni. Természetesen jó lenne, ha minél nagyobb területen tudnánk ezt alkalmazni, de mindez időigényes, a szükséges fejlesztéseket meg kell hozzá valósítani. Biztosítani kell az alkalmazók felé a kellő tudást, információt és a forrást a technológiai rendszerek megvásárolásához. Tehát összességében nagyon bonyolult, de a jövő szempontjából ígéretes rendszer, s hazánkban már működnek olyan gazdaságok, melyek ezt a technológiát sikerrel alkalmazzák. Egyébként a digitális agrárstratégia első változata az interneten is megtalálható.

Lehet pályázni is a technológiai rendszerek beszerzésére?

–A precíziós eszközök a piacon beszerezhetők, és mikor mezőgazdasági gépekre lehet pályázni, akkor részben ezekre is. Komolyabb direkt támogatásuk szerepel a távlati tervek között. Azt nem tudjuk egyelőre pontosan, hogy milyen formában, mert ahhoz ismerni kell a következő uniós ciklus agárbüdzsáját.

Dr. Nagy István miniszter úr többször is hangoztatta az öntözés fontosságát. Mennyire kell emelni az öntözött területek nagyságát? Ár- és belvízvédekezésre uniós forrás áll rendelkezésre, és az is megoldás lehet, hogy ahol a belvizet elvezetem, ott az öntözővizet is be tudom vezetni.

–A klímaváltozás tényét senki sem vitatja. Példaként egy adat: egyetlen aszályos esztendőben több mint 100 milliárddal esik vissza csak a kukoricatermesztésből származó bevétel. Tehát szükséges az öntözés, de nem szabad csak arról beszélni. Ki kell alakítani a korszerű vízgazdálkodás, vízhasznosítás rendszerét. Magyarországról több víz távozik, mint amennyi beérkezik. Nettó kibocsátók vagyunk; akik ezt vitatják, alaposabban vizsgálják csak meg a kérdést. Hat köbkilométerrel több vizet bocsátunk ki, mint amennyi beérkezik – holott erre senki, semmi sem kényszerít minket. S ha korszerű vízgazdálkodásról beszélünk, akkor olyan víztározók szükségesek, hogy aszályos időkben feltöltsük a csatornarendszereket, és tudjunk öntözni. Önnek igaza van abban, hogy biztosítani kell a víz-kormányzást. Aszály idején az öntözővizet a táblákhoz kell eljuttatni, és a belvizet ugyanezen a rendszeren keresztül vezetjük el. Erre minden adottságunk megvan, de komoly fejlesztések kellene. Hiszen aszályos évben a teljes ágazat vesztesége majdnem 800 milliárd forint.

De ha önök ezt tudják, akkor 2010 óta miért nem fejlesztettek?

–Hogyne fejlesztettünk volna! Jelentős tározófejlesztési program indult el, és a csatornarendszerek rendbetétele folyamatosan zajlik. Legutóbb 28 ezer folyamkilométer csatornát vett át a vízügykezelésbe, és újított fel. Tehát ez nem egy-két kormányzati cikluson keresztül megvalósítható fejlesztés. Nagyon sok forrást igényel, és precíz, átfogó tervezést. A tervezési szakaszon túl vagyunk, most lépünk a megvalósításába. Mindez nemzeti és nem politikai ügy, mert a korszerű vízgazdálkodás az agrár-élelmiszergazdálkodás biológiai alapjainak megtartását jelenti. Hiszen öntözés nélkül nem tudunk vetőmagot előállítani, szóját, gyümölcsöt, szőlőt termesztani olyan minőségben és hozamban, mely szükséges a versenyképességünk fenntartásához.

Eredményként könyveli el, hogy többen dolgoznak a mezőgazdaságban. Ám nagy kérdés a generációváltás, s hogy a fiatalok akarnak-e az agráriumban dolgozni?

–Le kell szögezni: lényegesen nagyobb tiszteletet érdemelnek a magyar fiatal gazdák, mint ahogyan róluk beszélnek. Ellentétben a nyugat-európai trenddel, a magyar fiatalok többsége még hajlandó a szülőktől, nagyszülőktől átvenni a gazdaságot, s ha értelmét, a biztos megélhetésének garanciáját látja, gazdálkodni kezd. Ezért lényeges őket segíteni. Az előző Orbán-kormányok alatt is jelentős támogatást kaptak a fiatal, induló gazdák, és ez folytatódik. Elkezdődött a generációváltás, és meggyőződésem, hogy a fiatalok új szemlélettel és nagyobb lendülettel kezdenek a gazdálkodásba, megfelelő szakmai képzéssel, kapcsolatrendszerrel.

Az agrártárca egyre több szakiskolát tart fenn. Innen a szakmai képzés?

–A mezőgazdaság olyan speciális ágazat, ahol a gazdának nincs főnöke, mindenről maga dönt, de természetesen úgy, ahogy azt az általa termesztett gabonák, gyümölcsösök, vagy az állatállománya „megkövetelik”. Ezért nagyon komoly tudás szükséges az ágazaton belül. Fontos, hogy már középiskolában a leendő gazdáknak olyan szintű ismereteket adjanak át, melyeket később hasznosíthatnak – a számítástechnikától a korszerű technológiai rendszerekig. De nem elegendő az iskolapadba beülni, ezért a duális képzést ezen a téren is be kellett vezetni. Ne akkor ismerkedjen meg a mezőgazdaság gyakorlati részével a fiatal, mikor munkát keres, hanem még a tanulmányai idején. Ehhez viszont olyan tangazdaságok kellene, ahol a fiatal gazdaszjelölt korszerű gyakorlati képzésben részesül.

S ha elolvas egy pályázatot, akkor fogalma sincs, hogyan kell kitöltenie? Állandóan a bürokrácia mértékének csökkentését hangoztatják, de ezen a területen történt könnyítés?

–A bürokrácia ellensége vagyok. De azt tisztázni kell, hogy mikor az EU például a vidékfejlesztési pályázati rendszert elfogadja, akkor csak meghatározott feltételek szerint lehet pályázni. A feltételeket pedig az unió intézményei fogadják el. Ezért nincs nemzeti hatáskörben az uniós pályázatokkal kapcsolatos bürokráciacsökkentés lehetősége. Itthon annyit tettünk, hogy ahol lehetett, egyszerűsítettünk. Jelentősen módosítottuk a jogcím rendeleteket. Konkrét példa: bevezettük, hogy lehet az uniós pályázatnál hiánypótlást benyújtani. Az is nagy eredmény, hogy a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarán keresztül kialakítottuk a falugazdász-hálózatot: 650 falugazdász segíti a támogatások igénylését. Akik kritizálnak bennünket, ezt a hálózatot annak idején szinte megszüntették, mert csak információs irodákat akartak fenntartani. Értem a panaszt, de az uniós források felhasználásának módját, az ahhoz kapcsolódó előírásokat Brüsszel határozza meg. Mi úgy segítünk, hogy tanácsadókat

alkalmazunk, akik részben elvégzik a feladatot a gazdálkodók helyett, és segítenek az adminisztrációban.

Tudunk már valamit a 2020 utáni Közös Agrárpolitikáról (KAP)?

–Biztosat egyelőre nem. Az tény, hogy eddig hazánk – egyedülálló módon – egyetlen centet sem hagyott bent az uniós büdzsében. 2020 után biztos csökken az EU kerete. Az uniós bürokraták szerint a KAP mindössze 5%-kal karcsúsodna, a francia szakértők szerint 12%-kal, míg a francia parasztszövetség szerint 15%-kal. Biztosat nem tudunk, de hazánk küzd majd azért, hogy a KAP reálértéken ne csökkenjen. Mi meghoztuk az áldozatot, kinyitottuk piacainkat, tehát számunkra az uniós büdzséből származó forrás nem ajándék, hanem jogszerűen jár. Nem csupán a csökkenés mértéke jelenti a várható nehézséget, hanem az, hogy nem tudjuk, milyen formában lehet a támogatásokat igénybe venni, sem a nemzeti, az ún. társfinanszírozás mértékét, sem az ellenőrzés rendszerét. Nagyon sok a nyitott kérdés. Brüsszel álláspontjának megismerését vita követi, és nyilván az esetleges csökkentési terv miatt kemény a gazdaellenállás, melyet a Magosz is támogat. Az lenne a korrekt, hogy a 2020 utáni büdzsét csak a 2019-es EP-választásokat követően újjáalakuló Európai Parlament fogadja el, mert jelentős változás várható az unió döntéshozó testületeinek összetételében.

Medveczky Attila